

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora:	Dariusz Dąbrowski
Przedmiot:	Historia sztuki
Temat zajęć:	Przed wszystkim w służbie ludzkości i władzy – architektura starożytnego Rzymu.
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Omówienie cech charakterystycznych i najważniejszych realizacji architektury starożytnego Rzymu.
Kształtowane kompetencje kluczowe:	Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006, Kompetencje kluczowe: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym; 5) umiejętność uczenia się; 8) świadomość i ekspresja kulturalna.
Podstawa programowa:	I. Rozwijanie zdolności rozumienia przemian w dziejach sztuki w kontekście ich uwarunkowań kulturowych, środowiskowych, epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce. Uczeń: 10. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce oraz środowisk artystycznych. 1. wykazuje się znajomością chronologii dziejów sztuki, z uwzględnieniem: b) starożytności (kultur: Mezopotamii, Egiptu, Grecji, Rzymu), 3. rozumie konteksty kulturowe i uwarunkowania przemian w dziejach sztuki (w tym historyczne, religijne, filozoficzne); 4. prawidłowo sytuuje w czasie i w przestrzeni geograficznej poszczególne epoki, style, kierunki i tendencje w sztuce; 5. charakteryzuje i opisuje sztukę powstałą w obrębie poszczególnych epok, kierunków i tendencji; 7. łączy najistotniejsze dzieła ze środowiskiem artystycznym, w którym powstały; 9. analizuje teksty pisarzy, filozofów, krytyków sztuki i artystów, interpretuje je i wskazuje wpływ tych wypowiedzi na charakter stylów, epok i tendencji w sztuce oraz na kształt dzieła; II. Zapoznanie z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń: 13. dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych:

	a) w architekturze: planu, układu przestrzennego, opisu fasady i elewacji, wnętrza, 2. wskazuje twórców najbardziej reprezentatywnych dzieł; 3. umiejscawia dzieła w czasie (wskazuje stulecie powstania dzieł sztuki dawnej, a w przypadku dzieł sztuki nowoczesnej i współczesnej datuje je z dokładnością do połowy wieku), w nielicznych przypadkach, dotyczących sztuki nowoczesnej i współczesnej, zna daty powstania dzieł lub datuje je z dokładnością jednej dekady; 4. zna plany i układy przestrzenne najbardziej znanych dzieł architektury oraz dzieł charakterystycznych dla danego stylu i kręgu kulturowego; III. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych. Uczeń: 1. wymienia najistotniejszych twórców dla danego stylu lub kierunku w sztuce; 2. zna najwybitniejsze dzieła z dorobku artystycznego wybitnych przedstawicieli poszczególnych epok, kierunków i tendencji w sztuce od starożytności po czasy współczesne, z uwzględnieniem artystów schyłku XX i początku XXI wieku; IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń: 1. definiuje terminy związane z opisem formy i struktury dzieła architektonicznego, w tym określenia dotyczące typów i elementów planów budowli, elementów konstrukcyjnych i dekoracyjnych (dekoracji fasady i wnętrza) oraz układu przestrzennego; 5. analizując i opisując dzieła architektoniczne, właściwie stosuje terminy i pojęcia dotyczące struktury architektury; 9. nazywa oznaczone na ilustracji elementy architektoniczne, właściwe dla poszczególnych stylów i tendencji, w tym: b) dzieł antycznych greckich i rzymskich (a także powstałych w okresie renesansu, baroku i klasycyzmu, dla których antyk był inspiracją), V. Zapoznanie ze zbiorami najważniejszych muzeów i kolekcji dzieł sztuki na świecie i w Polsce, a także z funkcją mecenatu artystycznego oraz jego wpływem na kształt dzieła sztuki. Uczeń:
--	---

	2. zna najistotniejszych fundatorów, mecenasów i marszandów, na których zlecenie powstawały wybitne dzieła sztuki; 4. łączy dzieło z fundatorem, mecenasem lub marszandem, dla którego powstało.
Cele (szczegółowe) operacyjne:	- potrafi przedstawić informacje na temat sposobów budowania przez Rzymian; - zna innowacje wprowadzone przez Rzymian w architekturze; - potrafi rozpoznawać typy obiektów i zna ich funkcję; - zna najważniejsze przykłady rzymskiej architektury; - potrafi dokonywać analizy obiektów.
Metody kształcenia:	- pokaz - opis - ćwiczenia - obserwacja
Formy pracy:	Praca grupowa Praca zbiorowa Praca indywidualna ucznia
PRZEBIEG LEKCJI	
Faza wprowadzająca:	
1. Podanie przez nauczyciela w postaci wykładu i prezentacji: informacji o zasięgu terytorialnym Imperium, z zaznaczeniem faktu ekspansji państwa (z pomocą mapy lub mapy interaktywnej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Staro%C5%BCytny_Rzym#/media/File:Roman_Empire_map.gif); - informacji o limesie i systemie obrony granic (zob. choćby ilustracje wału Hadriana: https://en.wikipedia.org/wiki/Hadrian%27s_Wall#/media/File:Milecastle_39_on_Hadrian%27s_Wall.jpg); - informacji o systemie dróg rzymskich (na podstawie mapy lub https://pl.wikipedia.org/wiki/Drogi_rzymskie#/media/File:Roman_Empire_125_pl.svg. Można podać informacji o „Tabula Peutingeriana” – mapie/itinerarium z IV w. zach. w kopii średniowiecznej (ilustracje: https://en.wikipedia.org/wiki/Tabula_Peutingeriana#/media/File:Part_of_Tabula_Peutingeriana.jpg; http://www.euratlas.net/cartogra/peutinger/). 2. Przypomnienie informacji o typach i cechach architektury starożytnej Grecji. Wykonanie w ramach tej fazy lekcji ćwiczeń 1-2.	
Faza realizacyjna:	

1. Wprowadzenie w formie pogadanki informacji wprowadzające o materiałach budowlanych stosowanych przez Rzymian i wprowadzonych przez nich innowacjach w architekturze (beton w tym wodoodporny, różne rodzaje cegły, szerokie stosowanie arkady i kopuły itp.). Może podkreślić rolę jednostek jako wybitnych fundatorów, np. odwołując się do postaci Marka Wipsanusza Agryppy (63 – 12 r. p.n.e.; portret: https://en.wikipedia.org/wiki/Marcus_Vipsanius_Agrippa#/media/File:Agrippa_pushkin_museum.jpg). Nauczyciel powinien przedstawić listę typów obiektów architektonicznych i urbanistycznych charakterystycznych dla Rzymu (akwedukt, amfiteatr rzymski, bazylika, cyrk, domy rzymskie (willa, insula), forum, łuk triumfalny, świątynie, teatr rzymski, termy, umocnienia rzymskie). Liście powinny towarzyszyć ilustracje – zob. e-materiały (wykonanie w ramach tej części lekcji zad. 3 – 4);

Faza podsumowująca:

1. Sprawdzenie umiejętności rozpoznawania najwybitniejszych dzieł architektury rzymskiej.
2. Sprawdzenie umiejętności związanych ze znajomością pojęć z zakresu rzymskiej architektury i rozpoznawania ich na podstawie ilustracji.
3. Podsumowanie informacji na temat typów rzymskich obiektów architektonicznych i najwybitniejszych realizacji.

Praca domowa:

1. Przygotowanie portfolio:

Na podstawie e-podręcznika, literatury dodatkowej oraz Internetu przedstaw działalność fundacyjną cesarza Hadriana. Zastanów się, jakie były największe osiągnięcia jego epoki w zakresie architektury.

2. Przygotowanie portfolio:

Na podstawie e-podręcznika, planu, literatury dodatkowej oraz Internetu stwórz katalog budowli znajdujących się na forach cesarskich w Rzymie. Opatrz listę metryczkami obiektów i dostępnymi ilustracjami.